

Subject: Järjestöyhteistyöryhmän lausunto / Asiatunnus 28515/2025
Sent: 27.3.2026, 14:02:05
From: Salminen Noora Emilia<noora.e.salminen@pirha.fi>
To: kirjaamo
Attachments: [Järjestöyhteistyöryhmän lausunto Pirkanmaan alueellisista hyvinvointisuunnitelmista 2026-2029.pdf](#)

Hei,

Ohessa Pirkanmaan hyvinvointialueen järjestöyhteistyöryhmän lausunto Pirkanmaan alueellisesta hyvinvointisuunnitelmasta vuosille 2026–2029, Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelmasta vuosille 2026–2029, Ehkäisevän päihdetyön suunnitelmasta vuosille 2026–2029 ja Väkivallan ehkäisyn toimenpideohjelmasta vuosille 2026–2029.

Asiatunnus 28515/2025.

Ystävällisin terveisin Pirkanmaan hyvinvointialueen järjestöyhteistyöryhmän puolesta,

Noora Salminen
Suunnittelija, järjestöyhteistyö

Pirkanmaan hyvinvointialue
Soten tehtäväalue
PL 272, 33101 Tampere
+358 44 473 9796
noora.e.salminen@pirha.fi

Pirkanmaan hyvinvointialue
PL 272, 33101 Tampere
etunimi.sukunimi@pirha.fi
pirha.fi

Lausunto
26.03.2026

Järjestöyhteistyöryhmän lausunto Pirkanmaan alueellisesta hyvinvointisuunnitelmasta vuosille 2026–2029, Ikäntyneiden hyvinvointisuunnitelmasta vuosille 2026–2029, Ehkäisevän päihdetyön suunnitelmasta vuosille 2026–2029 ja Väkivallan ehkäisyn toimenpideohjelmasta vuosille 2026–2029

Pirkanmaan hyvinvointialueen järjestöyhteistyöryhmä pyytää lausuntoaan huomioimaan seuraavat kommentit ja huomiot:

Pirkanmaan alueellinen hyvinvointisuunnitelma vuosille 2026–2029

- On hyvä, että eri toimijoiden välinen yhteistyö näkyy suunnitelmassa, järjestöt on kirjattu siinä merkittäväksi yhteistyötahoksi ja että järjestöyhteistyöryhmä mainitaan. Lisäksi on hyvä, että ihminen nähdään suunnitelmassa kokonaisuutena ja aktiivisena toimijana.
- Suunnitelma on kuitenkin hyvin ylätasoinen: konkreettisten tekemisten tavoitteet ja toimenpiteet sekä niiden arviointi ja mittaamisen tavat puuttuvat. Kolmannen sektorin merkittävän roolin toivotaan näkyvän konkreettisena tekemisenä lopullisessa versiossa.
- Toimenpidetaso on hankalasti hahmotettavissa ja suunnitelman rakenne kaipaisi vielä selkiyttämistä. Nyt ei esimerkiksi käy ilmi, miten painopisteet keskustelevat toimenpiteiden kanssa.
- Painopistekohtaisten tavoitteiden tulisi olla keskenään tasapainossa. Painopisteiden 3 ja 5 tavoitteet jäävät nyt paljon painopisteiden 1, 2 ja 4 tavoitteita pintapuolisemmiksi, mikä vaikeuttaa kokonaisuuden hahmottamista ja luettavuutta.
- Miten suunnitelma huomioi alueelliset toimintaympäristöerot Pirkanmaan alueella?
- Suunnitelmassa ei konkreettisesti puhuta väkivallan ehkäisystä tai sen lopettamisen toimista.

- Vammaispoliittinen ohjelma koskettaa kaikkia, joten sen tulee näkyä jokaisessa suunnitelmassa.
- Suunnitelmassa tulisi näkyä esteettömyys ja esteettömän lähiympäristön merkitys.
- Suunnitelman tulisi olla selkokielineen, esim. hyten sijaan tulisi puhua hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä.
- Pirkanmaan hyvinvointialueen Järjestöyhteistyön asiakirja toivotaan lisättävän yhdeksi suunnitelman liitteistä.
- **Kohta ”Hyvinvoivat työntekijät”**: Järjestöyhteistyöryhmän mainitseminen tässä yhteydessä aiheuttaa hämmennystä. Sopisiko maininta vaikuttamistehtävissä ja järjestöyhteistyöryhmässä toimivista paremmin kohtaan ”Toimiva yhteistyö”?
- **Kohta ”Toimiva yhteistyö”**: Lause *”Vaikuttavaa yhteistyötä edistetään Perhekeskusverkostossa ja Järjestöyhteistyöryhmässä, joissa arvellaan kohdattavan suurin osa pirkanmaalaisista jossain elämänvaiheessaan”* tulee muotoilla uudelleen. Pirkanmaalla toimivat järjestöt kohtaavat pirkanmaalaisia hyvin laajasti, mutta itse Järjestöyhteistyöryhmä ei.
- **Painopiste ”2. Liikkumisen ja aktiivisuuden edistäminen”**: Painopisteen nimi ei kuvaa sen koko sisältöä eikä kokonaisuutta (liikunta korostuu, mutta kulttuurisen aktiivisuuden edistäminen ei tule ilmi). Painopisteen tavoite on kuitenkin tukea ihmisiä kohti aktiivista elämäntapaa ja tarjota tähän vaihtoehtoja. Sopisiko kulttuurinäkökulma paremmin painopisteen 4 alle tai voisiko painopisteen 2 nimi vaihtoehtoisesti olla ”Aktiivisen ja osallistuvan elämäntavan edistäminen”, joka olisi otsikkona kuvaavampi. Painopisteen 2 tavoitteissa voisi lisäksi tuoda esiin luontoympäristöjen merkitystä liikkumisen ja aktiivisuuden kannustimena ja hyvinvoinnin lähteenä, sillä luontohyvinvointi on nostettu toimenpideosiossa omana osionaan esiin.
- **Toimenpide ”Kohtaamispaikkatoimintaa laajassa yhteistyössä”**: Pirhan tilojen laajempi avaaminen ei-kaupallisten toimijoiden käyttöön on hyvä asia , koska se mahdollistaa entistä laajemman yhteistyön järjestöjen kanssa. On tärkeää kuitenkin huomioida erilaisten kohtaamisten edellyttämät tilatarpeet. Kohtaamispaikkatoiminnasta puhuttaessa on tärkeää huomioida, että valtion avustukset on erittäin merkittävä tekijä niiden olemassaololle.
- **Toimenpide ”Elintapaohjauksesta tukea arjen valintoihin”**: Planetaarisen terveyden ja hyvinvoinnin -näkökulma on otettu mukaan ylätasolle, tavoitteiden ja toimenpiteiden taakse

ja mainittu elintapaohjauksen osiossa. Tämä on erinomainen asia, mutta miten tämä viedään mitattavan konkretian muotoon toimenpiteissä?

- **Toimenpide ”Luontohyvinvointia yhteydestä luontoon”:** Nosto edes yhdellä sanalla tavoitteiden tasolle? Kuntien rooli tulee hyvin esiin.
- **Toimenpide ”Lasten ja nuorten turvaaminen aikuisten digimaailmassa”:** Tärkeä asia, jonka olisi hyvä näkyä myös tavoitteissa.
- **Toimenpide ”Turvallisuusyhteistyöllä vakautta arkeen”:** Olisiko turvallisuussuunnitelmaa joskus mahdollista käsitellä osana yhteistä suunnitelmaa?
- **Toimenpide ”HYTE-työn tiedolla johtaminen Pirkanmaalla”:** Tiedolla johtamisen välineistä ja mittareista ei ole mainintaa. Ihmisten antama palaute ja kokemukset sekä ilmiö- ja kokemustieto olisi tärkeää huomioida myös.
- **Toimenpide: ”Alueellisten toimijoiden yhteinen viesti”:** Paljon hyviä asioita ja hyvä että eri toimijat näkyvät. Konkretiatason ehdotus: Luodaan yhteisen, digitaalisen viestinnän toimenpide, jolla edistetään järjestöjen maksutonta hyte-toiminnan näkyvyyttä ja saavutettavuutta asukkaiden/asiakkaiden/potilaiden suuntaan, yhdenvertaisesti, riippumatta siitä, minkä tasoista avustustajia järjestö saa Pirhalta. Nykyinen käytäntö, jossa vain kumppanuusavustusta saavat ovat oikeutettuja maksuttomaan viestintään Pirhan infonäytöillä, ei luo edellytyksiä ”toimijoiden yhteiselle viestille”, eikä tämä ole linjassa hyvinvointisuunnitelman viestinnän linjausten kanssa.
- **Kohta ”Suunnitelman toimeenpano ja seuranta”:** Osio on erittäin suppea. Pirhan sisäisestä viestinnästä puhutaan, mutta miten viestitään esim. alueen asukkaille?

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma vuosille 2026–2029

- Painopisteet, tavoitteet, toimenpiteet, mittarit/seuranta ja yhteistyötahot on kirjattu selkeään taulukkorakenteeseen.
- Me-muodossa kirjaus tukee yhteisen tekemisen ajatusta.
- Hyvä, että kohderyhmä, +65-vuotiaat on tunnistettu ja kirjattu heterogeeniseksi ryhmäksi. Ryhmää on hyvin haastava kuvata yksiselitteisellä termillä, johon kaikki kohderyhmäläiset voivat samaistua. Ikääntyvä on hyvä termi, mutta ongelmallinen juuri eläkkeelle jääneiden keskuudessa.

- Suurin osa nyt eläkkeelle jääneistä on hyvin digitaitoisia, itsenäisesti toimivia, pirkanmaalaisia asukkaita.
- Nyt eläkkeelle jäävät ”ikäntyvät” ovat hyvin erilainen kohderyhmä kuin 10 vuotta sitten eläkkeelle jääneet ja tämä kannattaa ottaa huomioon, jos suunnitelmissa halutaan painottaa nimenomaan ennaltaehkäisyä.
- Järjestöpuolen havaintona on, että nyt eläköityvä henkilö ei kaipaa säännöllistä ryhmätoimintaa samalla tavalla kuin noin 75-vuotias. Hän ei halua sitoutua ja punnitsee omakohtaista tai läheisen hyötyä huomattavasti tarkemmin. Yksilöllisyyden korostuminen näkyy myös tässä ikäryhmässä, niin kuin nuoremmissakin sukupolvissa.
- Onko tämä suuri eläkkeelle juuri jäänyt ryhmä huomioitu riittävästi toimenpidetasolla? Ennaltaehkäisyn näkökulmasta ikäryhmän huomioon ottaminen on erityisen tärkeää. Miten heidät tavoitetaan ja mitä hyötyä heidän on koettava tullakseen mukaan tekemään itselleen hyviä valintoja (jotta korjaavia palveluita ei myöhemmin tarvittaisi)?

Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma vuosille 2026–2029

Ehkäisevän päihdetyön suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa tulee kiinnittää erityistä huomiota yhteistyöhön kolmannen sektorin ja kuntien välillä. Monialainen ja tiivis kumppanuus mahdollistaa vaikuttavampien ja kohdennetumpien toimenpiteiden kehittämisen sekä tukee resurssien tarkoituksenmukaista käyttöä.

Arviointikäytäntöjen tulee olla systemaattisia, läpinäkyviä ja yhteisesti sovittuja, jotta toiminnan vaikuttavuutta voidaan seurata ja kehittää pitkäjänteisesti. Kolmannen sektorin toimijoilla on usein vahvaa paikallistuntemusta ja kyky tavoittaa kohderyhmiä, joita julkinen sektori ei yksin saavuta, kun taas kunnilla on keskeinen rooli rakenteiden, koordinoinnin ja palveluiden järjestämisessä.

Yhteisen tekemisen vahvistaminen edellyttää selkeitä rooleja, avointa vuoropuhelua sekä riittäviä resursseja yhteistyön ylläpitämiseksi. Näin voidaan varmistaa, että ehkäisevä päihdetyö on vaikuttavaa, yhdenvertaista ja vastaa paikallisiin tarpeisiin.

Väkivallan ehkäisyn toimenpideohjelma vuosille 2026–2029

Ei esiin nousseita kommentteja.

Tampereella 26.3.2026

Pirkanmaan hyvinvointialueen järjestöyhteistyöryhmä